Poste Restante

Medlemstidning för Nils Ferlin-Sällskapet Nr 1 2001

Vilse

Månen kommer och solen går.
Drömmen förde dej vilse
Drömmen från liljekonvaljeår
förde oss slädse vilse.
Pistelstigar och kolnad mo
trampe du nu med trasad sko.
~ Drömmen från liljekonvaljeår
förde dej vida vilse.

Nils Ferlin

Omslagsbilden: "Styckegodsägaren" Nils Ferlin i sitt bibliotek i Norrboda, Roslagen. Teckning av Gunnar Brusewitz 1954.

Ordföranden har ordet:

Kära ferlinvänner!

Denna hälsning till alla våra medlemmar nedtecknas i början av mars. Den efterlängtande solen har lyst generöst åtminstone över Stockholm och sakta men säkert närmar sig den ljuvliga våren och längre fram en – hoppas vi – härlig sommar!

Jag har de senaste dagarna gjort en djupdykning i gamla nummer av Poste Restante alltifrån Ingegerd Granlunds dagar som ordförande, via Sandro Key Åberg fram till Jenny Westerströms 15 års-period. Det vill säga 30 nummer av vår stolta tidskrift, och det slår mig att Poste Restante är en enastående innehållsrik, intressant och välredigerad tidskrift.

Jag känner stor tacksamhet till de redaktörer som under några och trettio års tid ansvarat för innehåll och redigering. Det har sannerligen inte alltid varit en lätt uppgift att klara allt vad gäller medarbetares tidsdiciplin, kostnader och tryckerikontakt.

Detta nådens år 2001 är det 40 år sedan Nils Ferlin gick bort. I min "vandring" genom tidgare utgåvor av Poste Restante hittar jag "Några minnesord av Gunnar Ekelöf vid Nils Ferlins bortgång 1961". Dessa båda litterära storheter var mycket goda vänner och hyste stor ömsesidig respekt för varandra. Ur Ekelöfs minnesord citerar jag för begrundan:

> Vad man först väntar sig i samband med namnet Nils Johan Einar Ferlin är kanske ett bidrag till anekdotfloran, den åsyna vittnesberättelsen om någon bravad. Men jag skall, åtminstone inte nu, dra mitt strå till den stacken. De som håller legenden levande är många nog ändå. Visst minns jag honom från Cosmopolite och åren i Klara. Och mina minnen är många.
>
> Men bättre, på något vis helgjutnare och varmare minns jag honom från de senare åren på Addeboda i Roslagen, då han inte släppte så många inpå sig. Hade han tidigare levt sitt liv i så gott som oavbrutet sällskap kunde det nu hända att han höll sig tyst som en mus bakom gardinerna tills den besökande gav upp hoppet och trodde huset var tomt.
>
> Ett tag hade han lagt sig till med helskägg. Det gav en chock, men nu, så här långt efteråt, minns jag att det kanske var klädsamt, klädsamt åtminstone för minnet av honom, om jag så får säga. Han såg ut som en profet, inte en vitskäggig och mild sådan, men en mörk och ännu brinnande.
>
> Hans händer var en patetisk syn. Jag minns mig inte ha sett sådana händer annat än på ett fotografi av Renoir, då han var gammal och de fick binda fast penslarna på honom. Ferlin hade händerna lindade vid flata bräden på natten för att fingrarna inte skulle krokna ännu mera. Men där slutar också jämförelsen.
>
> Ferlin hade väl starka inslag av ömhet och medkänsla särskilt med "allt som var undanföst", men han saknade alldeles sensualitet. Hans väsen var stränghet och höghet, en moralist, men av djup inre och yttre erfarenhet, inte av princip. Han förde in högheten, livets höghet även i sina låga ämnen sina lägsta och fattigaste.
>
> Hans ansikte, slätrakat, var i sin magerhet renbränt, genombränt – vilket visserligen inte be-

Olof Ögren, ny ordförande i Nils Ferlin-sällskapet.
Foto: ESSE JANSSON

tyder att han gjorde ett utbränt intryck. Man hade den känslan att hans benighet och knotighet och senighet var ren. Där fanns ingenting överflödigt, inte ens ärren, de illa läkta benbrotten, söndervärktheten. På det sättet var han, mer än någon annan diktare jag känt, en bild av sin egen diktning, ja, av sin rimteknik och sin versbyggnad. Han illustrerade den, högst personligen.

Men den diktare i samtiden som Ferlin mest påminner om, som han är ett parallellfall till, är en som sannerligen inte föraktas av vare sig politiskt radikala eller av intellektuella, nämligen Bert Brecht. Tolvskillingsoperans skapare. Och här inträder, som så ofta i fallet Ferlin, ett paradoxalt moment – att likheten finns *trots* de fundamentala olikheterna i utgångspunkter och målsättning. Den likheten är tillfinnandes i en tiodubbelt renad, tiodubbelt luttrad mänsklighet, bottenskiktets grundmänsklighet. "Guds ögon stirra på en glädjeflicka, en hallick och en disponent i pilsnerdricka". Men "Stjärnorna kvittar det lika".

Och det är inte asocialt, ett i mångas öron fult ord, det är på sin höjd oprogrammatiskt...

Ferlins ämne och arbetsfält var livet, människolivet. Han kallade sig skådespeleriarbetare eller författeriarbetare, men han var en livsarbetare.

Man kan säga att han sysslade med grundforskning. Och det karakteristiska är att han, som hade rötter i västsvensk kyrklighet, ingalunda var för lagen, att han, som i likhet med Lagerkvist tog många ämnen från den frikyrkliga sfären, alltid häcklade den ekonomiska aspekten på brödraskapet, att han, som var skyldig den bibliska liknelsediktningen så mycket och vars moral innerst var Bergspredikans, i grund och botten var en agnostiker. "Inte ens en grå liten fågel –".

Hans livskänsla och livstro var också paradoxal. Han var djup pessimist och dock inte pessimist.

Bättre kan inte minnet över en stor poet formuleras!

Den 11 maj träffas vi till Årsmöte, underhållning, festmåltid m.m. Hjärtligt och varmt välkommen.

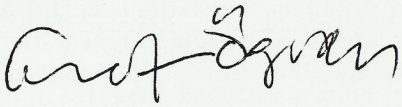

Nils Ferlin - poet i livets villervalla *- nu som pocket!*

Nils Ferlin — poet i livets villervalla är den första populärt skrivna boken som spänner över hela Nils Ferlins mytomspunna liv och diktning. Den skildrar en ångestfylld och orolig själ som blivit en av våra folkkäraste poeter. Vi får följa Ferlin från barndomens Filipstad, under ungdomsåren som "busen Fabian", som turnerande skådespelare på 20-talet och Klarabohemernas okrönte kung på 30- och 40-talen, till de sista 15 åren med hustrun Henny i Roslagen. Skaldens liv speglas främst utifrån hans diktning som i stor utsträckning är självbiografisk.

Karl-Olof Andersson är journalist och författare. Han har tidigare gett ut en serie böcker om 1900-talets historia, "Vårt dramatiska sekel" och nyligen utkommit med "Svenska öden i ångans sekel" som handlar om 1800-talet.

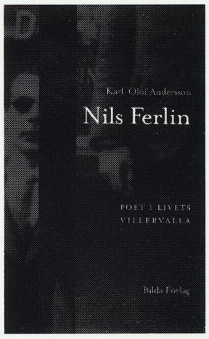

Finns i bokhandeln!
(Bilda Förlag)

- musiken finns på CD och kassett!

Finns i skivhandeln!
(distr. CDA)

Gisela Nordell - Sång, **Ulf Bagge** - Sång, gitarr och flöjt
Karl-Olof Andersson - Recitation

"Som helhet tycker jag mycket om denna nya Ferlinskiva." *Esse Jansson*

"på nya inspelningen...har man hittat 'den rätta' tonen." *Gotlands Tidningar*

"...en hel Ferlin-föreställning på cd" *Arbetet*

"Bagges gitarrspel är en stor tillgång här, och han sjunger En valsmelodi lika hjärtskärande som Lille Bror Söderlundh. Att en kvinna sjunger Ferlin är sällsynt" *Svenska Dagbladet*

Info: Konfonium Audio AB 08-7390006, Bilda Förlag 08-7090400

Kristina Lugn och Stefan Demert gjorde succé vid prisutdelningen

Succé är ordet! För det är vad den blev, prisutdelningskvällen, torsdagen den 9 november år 2000, när Kristina Lugn fick Ferlinpriset och Stefan Demert tog emot trubadurpriset.

Den rekordpublik – 110 personer, så många har ingen tidigare prisutdelning samlat – som hade bänkat sig i Eriksbergs festvåning fick en minnesrik afton när de två pristagarna frikostigt bjöd på sig själva med många humoristiska inslag.

Nils Ferlin-sällskapets ordförande hyllade Kristina Lugn med ett tal författat av sällskapets hedersordförande Jenny Westerström och överlämnade så checken på 25 000 kronor.

Checken gjorde dock pristagaren helt förskräckt:

– Jag har förlorat mitt ID-kort, förklarade hon. Hur ska jag nu få ut pengarna?

När skrattsalvorna lagt sig och lugnande ord framförts från ordföranden och skattmästaren höll så Kristina Lugn ett tacktal som gav prov på hennes fenomenala minne samtidigt som det var fyllt av humor.

– Priset är en uppmuntran till att börja skriva dikter igen, sa hon och syftade på sitt framgångsrika pjäsförfattande under de senaste åren.

– Nils Ferlin hörde till de första poeter jag läste som barn. Den första dikten av honom lärde jag mig när jag var 5-6 år, berättade hon och läste inför den andäktigt lyssnande publiken "Kuckeliku" helt utan att staka sig.

– När jag var åtta år fick jag min första dikt publicerad, berättade Kristina Lugn vidare. I Kalle Anka! Även den kom hon ihåg och den lyder så här:

Blott ensamheten äger jag riktigt
men så är den min desto mer
Det gäller att handskas försiktigt
med ting som man inte ser.

En glad Kristina Lugn får ta emot Ferlinpriset år 2000 av sällskapets ordförande, Olof Ögren.

Jag älskar de tysta prången
Alla de gåtfulla ljud
Men mest den bräckliga spången
som leder från livet till Gud.

Det lär knappast ha varit någon större svårighet att gissa den flickan skulle bli en uppmärksammad poet senare i livet! Nils Ferlin skrev som bekant även han dikter i tidiga år och undertecknad kan inte motstå frestelsen att i det här sammanhanget återge en av dessa, som bevarades av hans syster Ruth. Observera att såväl den unge Nils som den unga Kristina använde sig av "spången" som metafor:

Stefan Demert fick motta Trubadurpriset år 2000 av kollegan Ove Engström, styrelseledamot i Nils Ferlin-sällskapet.

Jag är en liten gosse jag
som går i skolan varje dag
och när jag slutat där en gång
så går jag ut i världen på livets
smala spång
och när jag över spången gått
då får jag skörda det jag sått.

Ove Engström höll hyllningstalet till trubadurpristagaren Stefan Demert.

– En trubadur som är såväl poet som visdiktare och ofta visar sin glada sida.

Men Stefan Demert har också en annan, allvarligare sida, framhöll han och läste pristagarens dikt "Allt det" (publicerad i Poste Restante, nummer 2 år 2000).

– Min mor hade Nils Ferlins diktsamling "Med många kulörta lyktor" och det var hon som introducerade Ferlin hos mig, berättade Stefan Demert i sitt tacktal.

Han reciterade "Cirkus" och en egen dikt innan han greppade gitarren och framförde några av sina visor, bland annat fick "Sista tullen" här sin premiär.

Efter det att middagen intagits var det så dags för pristagarna att återigen visa upp sig. Kristina Lugn läste sin dikt "Liselott" och Stefan Demert inledde med en visa till Kristinas ära.

– Den kom till när Kristina Lugns diktsamling "Hundstunden kommit ut, berättade han. Jag tog fram boken när jag såg Tipsextra på TV!

Den fick titeln "Limpar och Lugn" eller "Jag ser Tipsextra och läser Kristina Lugn" och kommer, enligt trubaduren själv, förmodligen aldrig att publiceras. Det vore i så fall tråkigt för sällan har det väl skrattats så på något Ferlinmöte som vid framförandet av denna visa!

Inte minst föremålet själv, Kristina Lugn, hade hejdlöst roligt åt denna smått absurda konstellation . . .

Det blev fler visor, som exempelvis den humoristiska "Gunnar från Gammelbo", och en dikt om när Ferlin fick en gata uppkallad efter sig i Stockholm.

Sedan tog Monica Lilja plats på "scen" och sjöng såväl Ferlins "Drömmen förde dig vilse" som en egen sprittande finskinspirerad tango.

Ove Engström avslutade kvällen med att framföra bland annat sin tonsättning av Tor Englunds dikt "Fantasi i finnskogsnatten" och Nils Ferlins "Gick jag allena".

ESSE JANSSON text och foto

Skyltinvigning på Nils Ferlins Torg

Söndagen den 1 oktober förliden höst uppmärksammades Nils Ferlin av Stockholms stad. På sitt eget torg, vid K. G. Beijemarks staty av skalden, mitt emot Åhlens stora varuhus, framför S:ta Clara kyrka.

Vad uppmärksamheten gällde? Jo, nu skulle äntligen den store Klarabohemen, likt andra berömda författare, få en så kallad "litterär skylt" med en av sina dikter uppsatt på en fin metallplatta. Och platsen var ju, som framgår av ovanstående, given.

Mycket folk hade samlats för avtäckningsceremonin, som bjöd på både tal, sång och recitation. Från Stockholms stad invigningstalade kulturförvaltningens chef Eva Schöld och reciterade den dikt som valts ut:

Inte ens en grå liten fågel
som sjunger på grönan kvist
det finns på den andra sidan
och det tycker jag nog blir trist.

Inte ens en grå liten fågel
och aldrig en björk som står vit –
Men den vackraste dagen som
sommaren ger
det hänt att jag längtat dit.

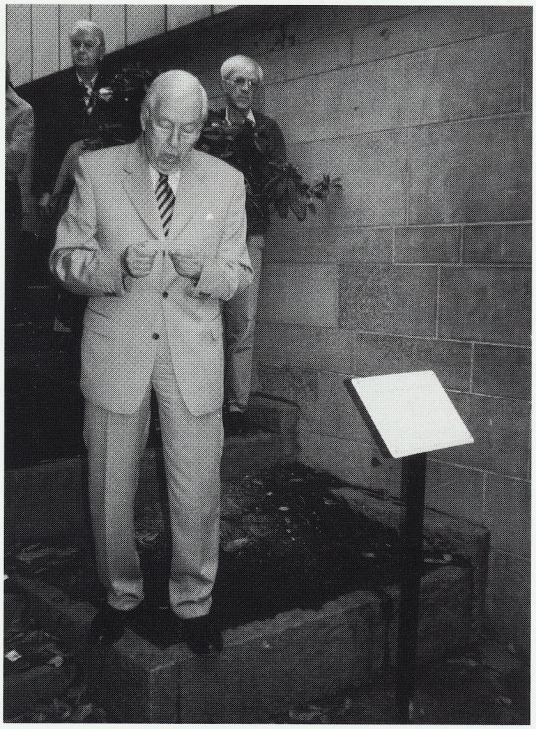

Nils Ferlin-sällskapets ordförande Olof Ögren höll ett besjälat tal.

Men när så skylten avtäcktes så visade sig tryckfelsnisse varit framme rejält – "Inte ens en liten grå fågel" kunde man läsa på skyltens inledningsrad. Dock har stadens styrande låtit meddela att detta förarliga fel, som så helt förstör rytmen i den berömda strofen, kommer att åtgärdas så snart budgeten tillåter...

Naturligtvis var också Nils Ferlin-sällskapet representerat vid invigningen. Ordföranden själv, Olof Ögren, höll ett bestjälat tal och påminde om att denna plats, Nils Ferlins torg, ersatte en tidigare liten eländig gatstump eller snarare gränd som hade fått namn efter skalden. Den var belägen mellan ett parkeringshus och en lagerbyggnad, en plats dit varken människor eller solens värmande strålar nådde. Men nu

Ove Engström och Monika Lilja svarade för sång och recitation vid skyltinvigningen.

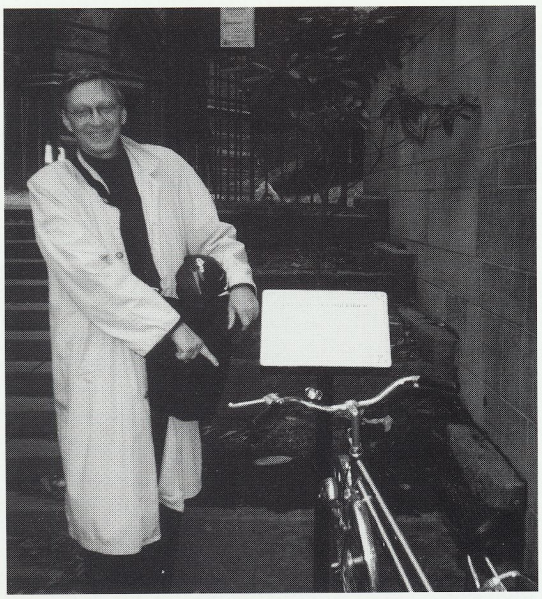

Efter invigningen av skylten passade någon på att kedja fast sin cykel vid densamma!

står Ferlin staty med egen skylt, på sitt eget torg, mitt i livets villervalla.

Så vidtog sång och recitation. Monika Lilja och undertecknad framförde några Ferlinvisor, både solo och duett och slutligen sjöng alla medverkande tillsammans med publiken *Får jag lämna några blommor.*

Därefter var det dags för en mycket uppskattad stadsvandring, under ledning av Erland Ros, på temat gamla Klara. Erland gjorde en strong insats och lyckades överrösta den livliga trafiken.

När vi så kom tillbaka till Nils Ferlins torg och den så nyligen avtäckta litterära skylten, fann vi att någon parkerat och kedjat fast sin cykel vid densamma. Månne skalden drog på munnen i sin himmel...

OVE ENGSTRÖM, text
ANNIKA LUTTROPP, foto

MANUSSTOPP
för nästa nummer av
Poste Restante
är den 3 september 2001

Vissångare Mårth i kunglig tjänst

Kunglig Ferlinvissångare. Den titeln kan Rolf Mårth sätta på sitt visitkort, efter att han framträtt med Ferlinvisor i samband med en kungamiddag!

När SM på skidor invigdes i Filipstad den 19 januari, var kung Carl XVI Gustaf hedersgäst. Efter invigningscermoni och fyrverkeri på Stora Torget, hölls en kungamiddag på Hennickehammars herrgård. Vid det tillfället ville organisationskommittén bjuda majestätet och övriga gäster på ett program med Nils Ferlin och hans visor. Rolf Mårth engagerades och inledde sitt program med Ove Engströms tonsättning av Barfotabarn. Visan om Ferlins Cirkus Tigerbrand i vedskjulet hemma på gården i Filipstad, fanns också med på programmet. Även den med musik av Ove Engström.

Programmet filmades och tillsammans med inslag från skidtävlingarna, kommer det att ingå i en film om skid-SM i Filipstad 2001.

Gunde-dag i Filipstad

Söndagen den 22 juli arrangeras en dag i Filipstad till minne av vissångaren, kompositören och författaren Gunde Johansson. Det blir ett program vid Ferlinladan, där Bosse Landberg framträder tillsammans med Ferlingruppen med Gunilla Jansson och Rolf Mårth i spetsen. Programmet innehåller Gundes egna visor och hans tonsättningar av Dan Andersson, Nils Ferlin och andra diktare. Det blir med andra ord allt från Torparvisan till Omkring tiggarn från Luossa och Ferlins Skymning.

Gunde Johansson var en av landets mest engagerade vissångare och nådde en stor folklig popularitet. Dan Andersson-sällskapet har i år för första gången delat ut ett Gunde-pris. Den förste mottagaren blev Bosse Landberg, vissångare och Gunde-tolkare från Grythyttan.

Ferlinladan får minnestavla

Någon gång i sommar kommer en minnestavla att sättas upp på Ferlinladan vid den gamla komministergården i Filipstad. Ladan var en av de platser där den unge Nils Ferlin visade upp sin Cirkus Tigerbrand. Lagom till Ferlins 100-årsjubileum 1998 rustades den upp som ett minnesmärke kring skalden och hans tid i Filipstad.

Minnestavlan ingår i en serie skyltar som Filipstads Gille sätter upp på historiskt intressanta byggnader. I år är det inte bara Ferlinladan som förses med en tavla, utan även Asphyttebron i samma kvarter.

Tidigare har bland annat Bergmästargården, familjen Ferlins första hem i Filipstad, försetts med en minnestavla.

Uppskattat Ferlin-program i Stockholms stadsbibliotek

Nils Ferlin stod i fokus på Stockholms stadsbibliotek lördagen den 2 december förra året då det bjöds på ett program med Monica Lilja, Henry Iserman, Tor Englund och Ove Engström som medverkande. Stadsbiblioteket uppmärksammade samtidigt litterära tidskrifter under år 2000 och Nils Ferlin-sällskapet bidrog med Poste Restante.

Recitation, sång...

Det var fullsatt i Stadsbibliotekets cafeteria när Henry Iserman inledde med att recitera dikter av Nils Ferlin. Henry liknar i mycket Nils Ferlin utseendemässigt, vilket förstärktes av den Ferlin-staty som Stadsbiblioteket dagen till ära plockat fram. Den tillverkades i papier-maché inför 100-årsminnet av skaldens födelse 1998 av konstnären Lars Granström.

Monica Lilja tog vid och framförde bland annat sin egen tonsättning av "Skratta Pajazzo". Henry och Monica avslutade sin del av programmet med "Får jag lämna några blommor" och Henry överlämnade till undertecknad tre rosor – en röd, en vit och en gul! Publiken sjöng med och stämningen var i topp.

Monica Lilja framförde egna tonsättningar av Nils Ferlins dikter.

Tor Englund och Ove Engström flankerar Ferlin-statyn i papier-maché vid framträdandet i Stockholms stadsbibliotek.

... och anekdoter

Så tog Tor Englund vid och berättade några anekdoter ur Nils Ferlins händelserika liv, som till exempel när skalden stod på händer på en fönsterkarm och nästan trillade ut men mirakulöst blev räddad i sista stund! Och när Nils fick en meteor på foten och blev tagen av polisen.

Ove Engström interfolierade det hela med sitt framförande av flera tonsatta Ferlin-dikter, bland andra "En ollonborr är varenda fråga" och "Kärleksvisa".

Publiken skrattade hjärtligt åt Tors berättarkonst eller satt trollbunden av Oves härliga sång. Tor Englund avslutade med en egen dikt, "Jag springer", och Ove Engström framförde sin tonsättning av Tors dikt "Caroline".

Tor Englund (skattmästare i Nils Ferlin-sällskapet) är i likhet med sin far, Carl Emil Englund, även poet. I höstas utkom en CD, "Jordens röda hästar", där Ove Engström sjunger Tor Englund. Det är sexton nya visor av Tor till musik av Ove. Tor läser även fyra av sina dikter på CD:n. Se separat annons här nedan.

Ferlin på kylskåpet!

Vet ni förresten att man nu kan ha Nils Ferlin på kylskåpsdörren?

Kylskåpsmagneter med skaldens porträtt eller med dikten "I livets villervalla" finns att köpa på Stockholms stadsbibliotek eller i Akademibokhandeln. Det finns även citat av andra berömda författare. Priset är 35 kronor per styck.

Numera tittar Nils på mig varje gång jag ska ha något ur kylskåpet. Det är en trevlig upplevelse – särskilt när man är morgontrött!

ANNIKA LUTTROPP, text & foto

Visst har recitatören Henry Iserman vissa liklheter med Nils Ferlin!

JORDENS RÖDA HÄSTAR

Tor Englunds dikter tonsatta och insjungna av Ove Engström på ny CD

Tor Englund är inte bara Nils Ferlin-Sällskapets skattmästare utan också en vispoet, som för ordets pensel i såväl det svenska landskapet som i universum. I hans visor sprakar det av färger och det blommar av bilder. Men där finns också humoristiska och burleska inslag samt dikter som med en satirisk sälta för fram civilisationskritik och där diktaren varnar för människans dårskap.

Redan från barnsben vaknade intresset hos Tor för poesi och en lust att uttrycka sig i ord. Han står naturen nära där "dimman hänger ut sin tvätt" och där "månen hänger som ett hjortron över gran och tall" alltmedan "lyckan blåser blå violer in i våra ögon".

Dikterna är kongenialt tolkade i ton av en annan av sällskapets styrelseledamöter, kompositören och sångaren Ove Engström, som på ett musikaliskt och dramatiskt sätt gett dikterna ytterligare relief.

Denna CD heter ***Jordens röda hästar*** och innehåller 16 visor av Tor Englund med sång av Ove Engström. Dessutom läser Tor Englund själv ytterligare fyra dikter.

Här finns nu möjlighet att få köpa denna nya och spännande CD till specialpris.

Beställ CD:n ***Jordens röda hästar*** för 129 kronor
(ordinarie pris 189 kronor)
Porto & expeditionsavgift 21 kronor tillkommer

Ring eller skriv till **MusiCant Records**
Nässelstigen 91 • 165 71 Hässelby • Tel & fax: 08-89 50 95

Enklast och snabbast – sätt in pengarna på
postgiro 81 18 44-0 och märk talongen "Tor-Oves CD"

Minnen av Ferlin och några av hans vänner i Roslagen

En gång i början på 1950-talet hörde jag Henny Ferlin uttala en mycket bestämd uppfattning om sin man. Hon verkade angelägen om att jag skulle ta den till mig och förstå dess innebörd. Det är väl därför som jag ordagrant minns hennes replik. Så här lód den.:

"Jag känner ingen sannare demokrat än Nils. För honom är ingen förmer än någon annan."

Jag hade anledning att ofta fundera över demokraten Nils Ferlin. Eftersom han bodde vid sjön Addarn i ett hus som låg bara några hundra meter från ett hus som jag hade bott i när jag var barn så umgicks han med människor som jag kände. En av dem blev riksbekant, nämligen Hjalmar Almstedt, smedens son som blev allt i allo i det ferlinska hemmet i Norrboda. Honom talade Nils och Henny ofta om. Han var en nära vän.

Hjalmar hade jag haft respekt för redan som barn. Han kunde nämligen något som ingen annan på miltals avstånd kunde. Han var traktens enda musikant; han spelade dragspel. Dessutom skrev han i Norrtelje Tidning om idrott och andra tilldragelser vid Addarsnäs och Öster-Lisa. Det var snudd på att vi betraktade honom som en lärd man, och han hörde inte till dem som Ferlin behövde omvärdera åt mig.

Inte heller fick han mig att helt och hållet

Hjalmar Almstedt var allt i allo i det ferlinska hemmet Norrboda i Roslagen och nära vän till Nils och Henny. Här i samtal med vännen Gunde Johansson, också han en vän till Ferlin. Foto: Esse Jansson.

omvärdera Theodor Eklund. Honom hade jag fått omvärderad redan som barn. Det var min magister - Axel Ryman - i Lännaby skola som omvärderade Theodor åt mig. Vi barn som bodde i Addarsnäs hade fyra kilometer att gå (eller cykla) till skolan, och vi passerade varje dag Theodor som bodde i en enkel liten stuga i en backe i Öster-Lisa.

Ibland såg vi honom ute på tomten. Vi tyckte att han gick konstigt med krokig rygg, böjda ben och fötter som var riktade utåt. Han gungade fram. En sådan man hade vi inte respekt för. På barns grymma vis ropade vi glåpord efter honom. Det gjorde vi ända tills han klagade för magistern och magistern läste lusen av oss och förklarade att Theodor var en fin man som skrev dikter och böcker om hembygden. Sällan har jag blivit så häpen och aldrig har jag skämts lika mycket som den gången.

Denne originelle man blev Nils Ferlins vän. Det var också genom Ferlin som jag fick anledning att ta kontakt med Theodor. Det första som Nils Ferlin sa till mig vid vårt första telefonsamtal var nämligen att han kände till mig inte bara genom Norrtelje Tidning utan framför allt genom Theodor Eklund.

"Han har sagt att du har samma rastlösa nyfikenhet som din far", sa Ferlin. Theodor hade talat om att min far hade varit dräng hos honom på den tiden då Theodor ägde gården Brevik som sedermera gick upp i Addarsnäs gård. Jag hade ingen aning om att mina dagars upphov hade varit anställd hos Theodor, så det var en sensationell upplysning som jag fick genom Ferlin.

Ferlins hemman Norrboda hade framför sig sjön Addarn. På sidorna låg två herrgårdar, Addarsnäs och Addeboda. Jag bodde på Addarsnäs, där min styvfar var statare. På den gården fanns det gott om barn, och de flesta av oss gick på söndagarna i söndagsskola i den fina herrgårdsbyggnaden vid Addeboda. På vägen till söndagsskolan brukade vi gå över Norrboda. Vi kände ju dem som bodde där. De hette Karlsson. Sonen hette Artur och var Roslagens bästa spjutkastare.

Vår lärarinna i söndagsskolan hette fru Bergman. Hon var snäll och glad, och jag tyckte mycket om henne ända tills jag försökte

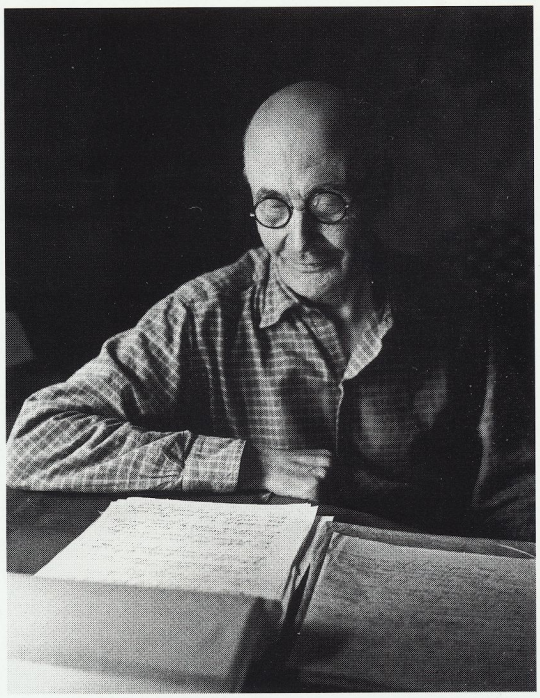

Theodor Eklund skrev dikter och böcker om hembygden. En originell man som blev Nils Ferlins vän. Foto: Esse Jansson.

sälja jultidningar till henne. Hon vägrade att köpa av mig och jag frågade varför. Jo därför, förklarade hon, att Bonniers, vars tidningar jag sålde, var en judefirma.

Godsägare Molin på Addarsnäs och hans fru köpte däremot tidningar av mig. De regerade ännu på Ferlins tid i sin slottsliknande byggnad, men de hörde inte till Nils och Hennys umgänge. Det gjorde däremot trädgårdsmästaren på Addarsnäs. Han hette Gunnar Jansson och bodde inte på Addarsnäs. Han bodde granne med Ferlins. Också denne trädgårdsmästare hade fått mig att fundera över mina värderingar.

Det hände hösten 1938 när vi skulle flytta till Stockholm och jag sa till honom i märkvärdig ton att det skulle bli skönt att komma till civiliserade trakter. Jag utgick från att det var en vedertagen uppfattning att de civiliserade trakterna fanns i Stockholm och inte på landsbygden. Därför blev jag häpen när han sa: "Åja, jag tycker att vi är rätt så civilicerade här".

För första gången slog mig tanken att det kunde finnas civilisation också på landsbygden.

Denne trädgårdsmästare umgicks med sina grannar Ferlins, som tyckte mycket om honom. De hade starka sympatier också för hans fru. Hon hette Elsa och hade varit skolkamrat till mig i Lännaby. På den tiden hette hon Magnusson i efternamn. Jag minns att magistern ibland bemötte henne med otålighet. Hon hade nämligen vissa problem med matematiken. Efteråt har det slagit mig att hon egentligen kanske inte hade några svårigheter. Hon blev kanske bara nervös när magistern härjade som värst.

Magistern var också kantor i kyrkan och borde kanske ha uppskattat en enastående förmåga som hon hade. Jag minns inte att hon någonsin fick tillfälle att visa den. Det var Nils och Henny som talade om för mig att hon hade den. Nils och Elsa brukade vissla tillsammans, och de hade aldrig träffat någon som kunde vissla så som Elsa. Jag tror att de betraktade henne som ett geni. Hon hade ett absolut gehör, sa de.

Jag vet faktiskt inte om Nils Ferlin brukade sjunga med sina grannar, men han sjöng åtminstone med en av dem. Denne tycks också ha varit en musikalisk hejare. Han hette Lundkvist och bodde en bit bort på vägen mot Synginge, ensam i en stuga i skogen. Jag besökte honom och skrev om honom inför hans 80-årsdag, och han talade en hel del om att han hade "tagit över" Ferlin. Jag tror att det betydde att han sjöng ljudligare än Ferlin.

Det blev förresten ett ovanligt resultat av den där 80-årsintervjun. Lundkvist tyckte att det kändes ensamt i stugan och att han längtade efter ett fruntimmer i huset, och när artikeln hade varit införd ringde en dam från Väddö och sa att hon också kände sig ensam. Sedan var de inte längre ensamma.

Ett speciellt förhållande hade Nils Ferlin till en annan Lännabo, nämligen Yngve Janson, som bodde i Bergshamra och var en gammal bergssprängare. Han skrev religiösa dikter som han publicerade i Norrtelje Tidning, och han fick betalt en gång om året, nämligen strax före jul. Då åkte Axel Ericsson, chefredaktören, ut till honom med pengar i ett kuvert. En gång fick jag följa med på en sådan förrättning.

Yngve tog emot oss på ett sätt som jag inte var van vid i Roslagen. Han bredde ut armarna och tog oss i famn. Han utstrålade, tyckte jag, en stark glädje fast han var svårt sjuk. Han hade sviter efter en sprängningsolycka, och nu var hjärtat dåligt.

"Kan livet te sej så? Vad tycker ni, en kabaret, en show, ett tivoli..."

Nils Ferlin

HÅKAN STEIJEN

&

CARINA JANSON

Framför ett program om Nils Ferlin.

För bokning och information:

Tel. 08–645 19 89

eller 08–643 24 02

Vi tillbringade åtskilliga timmar hos Yngve Janson, och jag minns att jag blev fascinerad. Yngve och jag talade en del om Ferlin. Yngve tyckte om och uppskattade Ferlin. Hans beundran för Ferlin var helt enkelt utan gränser och han var övertygad om att vår Herre skulle ta emot en sådan man med öppna armar i sin himmel, även om han var en tvivlare och i människors ögon var en syndare.

Jag berättade för Nils Ferlin att Yngve Janson trodde att han skulle komma till himlen, och då sa Nils att han hade ungefär den uppfattning som finns i Frödings en fattig munk från Skara och att han inte trodde på återlösningen.

När Yngve Janson dog sammanställde Nils Ferlin hans dikter och övertalade Bonniers att ge ut dem. Han lade ner ett stort arbete på boken. Han gjorde urvalet, han skrev förordet och han bearbetade dikterna, huvudsakligen genom att korta några av dem.

Boken illustrerades av roslagsmålaren Harald Lindberg. Varken han eller Nils Ferlin tog betalt för sitt arbete. Även jag drog mitt strå till stacken genom att skriva en artikel i Året Runt om Yngve och om boken och dess tillkomst. Men jag tog betalt.

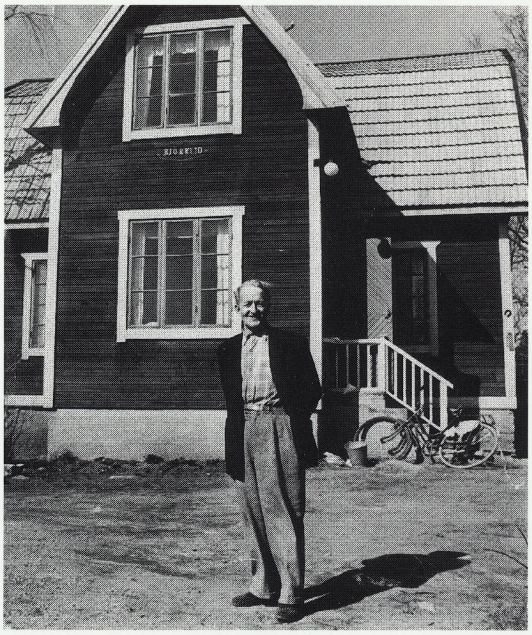

Yngve Janson, skalden som skrev religiösa dikter. Hans beundran för Ferlin "var helt utan gränser" och han var övertygad om att vår Herre skulle ta emot en sådan man med öppna armar i sin himmel.

Nils Ferlin skrev inte mycket prosa, men när han gjorde det blev det som poesi. Så här inledde han förordet till boken med Yngve Janssons dikter:

"Den 11 april 1954, årets första vårdag, drog roslagsskalden Yngve Janson in i den skuggiga vilan på kyrkogården vid Kyrksjön, Länna socken. 29 år tidigare hade han i sin andra diktbok, Roslagssägner, skrivit:

Jag vill somna när häggen står vit utav blom
och syrenerna sprida sin doft.
Ty en vårdag till livet jag föddes och kom,
och en vår vill jag varda till stoft.

Det drog väldiga skaror människor, nästan som på vikingatiden, men fredliga, omkring på vägarna syd om Norrtälje dagen för Yngve Jansons återbäring till den jord som han trodde på. Det hade hänt sej så att att en annan av Roslagens mera kända personligheter, Calle von Scheven, gått ifrån sina enkla ägodelar ungerfär samtidigt med Yngve och de begravdes på samma timme och dag; den ena i Frötuna gamla kyrka, den andra i Länna."

SÖREN LARSSON

Varmt tack till

PEDER ENGSTRÖM, Couleur Konsthandel och ALABRITT BJÖRKEGREN för värdefulla bidrag i form av konstverk till vårt populära lotteri i Nils Ferlin-sällskapet!

Varmt tack för följande gåvor till Nils Ferlin-sällskapet!

DIVERSE GÅVOR	750:–
ÅKE INGELMO	100:–
KARL E ÅMAN	50:–
Summa	900:–

Nils Ferlin fick sina första lärospån i Karlstad

Inför invigningen av Ferlin-statyn i Klara i Stockholm den 11 september 1982 sändes en serie program i radio om Nils Ferlin. Bland annat intervjudes Nils´ syster Ruth Hladisch som speciellt talade om syskonens barndomstid i Karlstad.

"Annars har denna tid av Nils´ liv i stort sett förbigåtts – han bodde dock i Karlstad till 1908", skrev Birgit Turesson (1901-1999), maka till den kände författaren, vistonsättaren och trubaduren Gunnar Turesson, i ingressen till följande artikel som publicerades den 2 september 1982 i Nya Wermlands-Tidning.

Med benäget tillstånd av Gunnar Turesson publiceras här Birgit Turessons artikel i sin helhet:

Fadern, Johan Albert Ferlin, var förste redaktionssekreterare på Nya Wermlandstidningen. Han var en skicklig journalist med betydande litterär talang. Även modern, den underbara Elin Nathalia, var litterärt kunnig och intresserad. Fru Ferlin var av karlstadsläkt. Hennes far, Nils Andersson, hade ägt den stora hörnfastigheten Drottninggatan – V. Torggatan (nuvarande Göteborgsbankens tomt) och där haft gästgiveri, Hotell Christiana.

Efter alla uppgifter att döma verkar det ha varit en lycklig och harmonisk tid för familjen dessa karlstadår. Nils Ferlin tänkte också under sin senare levnad på att återvända till Karlstad för gott. Vid telefonsamtal med min make, Gunnar Turesson, bad Nils att min make skulle skaffa honom någon gård eller villa i närheten av Karlstad. Av olika skäl kom detta inte till stånd utan Ferlin bodde kvar i Uppland till sin död.

Ferlins lärarinna

För några år sedan skrev jag ner en liten artikel, som jag kallade Några minnen kring Nils Ferlins första lärarinna. Artikeln har blivit liggande men just nu inför allt som skrivs om Nils Ferlins filipstadtid och om hans tid i Klara i Stockholm kan det kanske ha ett visst intresse med denna karlstadbild.

I Nils Ferlins poesi intar hans religiösa diktning en framträdande plats. Det har skrivits rätt mycket om hans påverkan därvidlag, bland annat från farfadern, kontraktprosten, vars anletsdrag Nils kunde beskåda på porträttet på hemmets vägg. I dikten "Nyss" målar Nils Ferlin upp farfaderns bild. Arne Häggqvist talar i sin minnesbok om "pojkens tidiga intresse för bibel och religion" och om hans läsning av psalmer.

Men jag undrar, om man inte skall söka en bestående kristen påverkan även från hans första lärarinna, Anna Larsson. Nils Ferlin har kanske inte tänkt på det själv, men det har legat där i det undermedvetna. Ju mer som jag läser av Ferlins poesi, desto starkare upplever jag detta.

Öfningsskola

Denna hans första lärarinna, Anna Larsson, var född den 22 aug 1859 i Karlstad, där hennes far står som gårdsägare och snickare. Efter examen som småskollärarinna blev Anna Larsson lärarinna vid Wermlands läns landstings Småskolelärarinneseminariums Öfningsskola, i dagligt tal kallat "Lilla seminariet" i Karlstad. Skolan hade sina lokaler vid Drottninggatan i K-d men flyttades 1915 till Kristinehamn.

Anna Larsson måste ha varit mycket kvalificerad för att få denna plats. Kristendomskunskap var ett centralt ämne för blivande lärarinnor och en nyexaminerad lärarinna, som fått plats på ett seminarium, måste ju ha varit speciellt duktig.

Jag kom att gå i denna skola några år efter Ferlin och jag bodde liksom han i Klara, vi hade samma lokala bakgrund. Min allra bästa vän i Klara gick samtidigt med Nils och hon har berättat rätt drastiskt om deras vandringar från Klara till Drottninggatan.

"Lilla seminariet" och fröken Larsson hade ett mycket gott anseende. Min mor, själv lärarinna och med stor anknytning till flickskola, valde "Lilla seminariet" i stället för flickskolan åt sin äldsta dotter för hennes första skolår. Jag minns dessa år som så spännande, särskilt då de blivande lärarinnorna höll övningslektioner. "Mina elever" kallade jag dem till min mors stora munterhet.

Fröken Anna Larsson med elever från de båda småskoleklasserna på "Lilla seminariet". Nils Ferlin t. v. på huk nedanför lärarinnan.

Fröken Larssons kristendomsundervisning grep mig djupt. Jag har även intervjuat en del kamrater från denna tid och de har alla intygat fröken Larssons varma gudstro och nobla personlighet. Ännu kan jag i mitt inre höra många av hennes budskap. Hennes tro var ljus men i fråga om vilodagens helgd var hon benhård i sin förkunnelse. Hon var mycket rojalistisk och talade ofta om drottning Sofia och hennes varma tro, tog de kungliga som förebild för oss.

Betydelse

Jag tror, att ens första lärarinna har en oerhörd betydelse för ett barn och att detta inte poängteras tillräckligt.

Att deklamera psalmverser på kvällarna, som det står om i Ferlins minnesbok, det minns jag livligt att vi också gjorde, min syster och jag. Fast livligast står för mitt minne hur vi deklamerade "Det gamla spelet om Envar" och Dexippos. Hur vi stod upprätta i våra sängar och deklamerade, fast då var vi väl litet äldre än i småskolan. Troligen hade nog fröken Larsson ursprungligen uppmanat oss därtill.

Fröken Larsson måste även ha påverkat oss att gå i kyrkan. Enligt min dagbok, som jag började föra vid 9 års ålder (det var efter min tid på "Lilla seminariet") så gick jag ofta i kyrkan. Däremot minns jag föga av senare tiders kristendomslärarinnor och av deras undervisning, deras personliga påverkan.

Färdkost

Anna Larsson dog den 22 april 1912. Den 26 april är jag med på hennes begravning, jag skriver därom i min dagbok. Jag sörjde henne djupt.

Vi barn fick en del ord som färdkost i livet av fröken L. Bland annat sa hon ofta: "Ingen ser hur fort det är gjort, men alla ser hur väl det är gjort". De orden kan nog med rätta tillämpas på Nils Ferlin. Även det som verkar så spontant och så lätt åstadkommet i hans diktning är ett noga och väl genomtänkt arbete.

BIRGIT TURESSON

Några funderingar kring det värmländska i Nils Ferlins diktning

Naturen spelar en till synes ringa roll i Ferlins diktning. Det som skymtar förbi är oftast en stilisering eller typisering av samma sort som finns i folkvisorna. När den unge Ferlin kämpade med sina schlagertexter, kunde han också kämpa för att få individualisera. Då ville han säga "baldersbrå" i stället för "blommor små", men i sin allvarliga diktning gör han ofta tvärtom. Klokheten personifieras till "en gubbe så framsynt och klok" och de blommor han får att förfrysa är arter som lika mycket hämtas från visan som från floran: "rosor och akvileja".

"Får jag lämna några blommor", frågar han i sin kanske oftast sjungna text, och de blommor det handlar om är inte heller de hämtade från några botaniska exkursioner i Filipstads omgivningar, utan stiliserade efter folkvisans formler: "de rosorna är komna från en konungagård". Detta utesluter inte djup och mörker och personlighet i hans diktning. Men man kan bli förvånad över Ferlins popularitet inte minst mot bakgrund av att han ger så lite av den naturkänsla som man gärna förknippar med de svenska arvtagarna till Linné – på samma sätt som han i motsats till Evert Taube röjer så lite av bejakande livsglädje.

I England, där det sedan länge finns en mer etablerad tradition vad gäller litterär topografi, talar man gärna om platsens poesi. Antingen man nämner namn eller inte placerar man sin lyrik i ett geografiskt rum. Så gör knappast Ferlin. Han hör inte till dem som brukar göra poesi av klingande namn – som exempelvis Harry Martinson – och om han gör det är det snarare de exotiska platserna (Ganges, Gaurisankar etc.) som drar förbi. Vinga fyr och Gamla stan kan han hastigt nämna, men värmländska platser är det påfallande glest med.

Något enstaka undantag kan bara bekräfta denna regel. Ett är den tidiga dikten "Syner i lövsprickningen" unik just genom att Ferlin där använder bestämda värmländska platser och personer. Ett annat är "Nöjen" en av dikterna i den sena Kejsa*rens papegoja* men där idén går tillbaka till ett uppslag som han publicerade i ett nummer av sina tillfällestidningar på 1920-talet:

Att nöjen är högst relativa
jag lärde mej tidigt förstå.
I Nykroppa mente man så:
– Vi har en och annan begravning
och tåget att titta på.

Av alla tänkbara värmländska orter blir det alltså den lite förlöjligade grannsocknen som kan placeras på kartan.

Men detta säger förstås inte allt. Den hemlöse må ha långt till lovsånger och till hembygdssånger över huvud taget, men man kan inte fly från sitt ursprung. Innerst inne fanns det ändå ett stycke Värmland som han ville försvara. Åtminstone kunde han, som Axel Liffner,berättat för mig, irriteras över att man slentrianmässigt kallade Finland för de tusen sjöarnas land. Och varför då? Jo, just därför att man redan hemma i Värmland hade minst tusen sjöar. Men i Ferlins diktning spanar man fögäves efter värmländska sjöar. Det är endast i en tidig version till "Syner i lövsprickningen" som det förekommer sjöar: "Och nedanför låg sjöarna som stjärnor i sitt djup –" och i "Kvartett" i den sena samlingen *Från mitt ekorrhjul* förekommer följande strof:

Jag sökte en stilla sjö
för jag ville så gärna dö.
Då kom en polis helt otillsagd
och gjorde en räddningsbragd.

Om man kan döma efter de föreliggande texterna kan man få för sig att Ferlin är lika lite seende som Bernard av Clervaux i Hjalmar Gullbergs dikt. Clervaux som rider runt sjön flera gånger och till sist utbrister "Vilken sjö?"

Ibland kan man också döma fel och uppfatta vissa drag som litterära drag som i själva verket går tillbaka på en personlig erfarenhet. Till de många yrken som Nils Ferlin hunnit

pröva på hörde också kolarens. Man kan nästan säga att det var hans inteckning i Bergslagens hantering av landets viktigaste naturtillgångar. Det är därför inte så förvånande att en del av de fåtaliga naturupplevelser i hans diktning just knyter an till detta. Men dessa upplevelser från 1920-talet hade hunnit genomgå olika faser innan Ferlin debuterade. Dessutom hade Dan Andersson hunnit ta ämnet på entreprenad, vilket också Ferlin markerar genom att skriva en minnesdikt till kolar- och diktarkollegan:

Som en mila var hans hjärta,
som ett mörker var hans själ –
Se, då mötte honom döden
som hans bäste vän i nöden;
släckt är mörkret, släckt är glöden
som förbränner och förtär –
Han har kolat ut sin mila,
och nu bärs han bort att vila
i den djupa stumma jorden
där alls ingen oro är.

Detta ledde till att recensenterna med Ivar Lo i spetsen betvivlade att Nils Ferlin någonsin mött kolningen i Värmlands skogar! Kanske ledde det i sin tur till att Ferlin lät kolningen få bli en syssla där den farliga inre hettan blir en av många bilder för ångest – och därmed avlägsnar sig från beskrivningen av hantverket och av naturupplevelsen. "Oro" i *Goggles* kan, trots att den går tillbaka på tidigare utkast, vara ett exempel på detta. Jämför inte minst uttrycket "det är mej som en mila jag vaktar":

Vad är det då jag längtar och jag traktar?
att det är mej som en mila jag vaktar.
Och jag springer som i hets
i krets, i krets
att elden ej ökar eller saktar

Aldrig ett ögonblicks vila.
Ångesten svänger sin bila.
Och det skriker som besatt,
som en gråt och ett skratt:
I natt tar det fyll i din mila!

Månstrålar dansa och sila,
jag ropar till vindar som ila:
det får inte bli ett bål,
gott kol, gott kol!
Och jag täpper alla hål i min mila.

Du kolare, som kolar vid min sida
här under den stjänströdda, vida
himmelens sfär,
du vet vad det är
och du vet vad en stackare får lida.

Du vet vad det bannas och klandras
om din mila inte brinner som de andras.
Det får inte bli ett bål,
gott kol, gott kol.
– I tålamodets konst ska du bevandras.

"Jag kunde ju vara..." hör till en av Ferlins personligaste dikter:

En luffare är jag – vad mera,
jag kunde ju vara en präst,
jag kunde ju vara en brukspatron
en bonde eller en häst...

Jag kunde ju vara en svala,
en kråka eller en snok,
en snok – eller kanske en blomma,
ett sommarstänk i en bok...

Nå – öster börjar i väster
och söder slutar i norr,
virrig är jag av frågor
och halsen är fan så torr...

... en luffare är jag, som halkar
förbi i vägarnas grus.
Mitt hjärta är hett som en masugn
och kallt som ett fattighus.

Det personliga ligger inte i att man bokstavligen ser Ferlin som luffare framför sig. Hur det än förhåller sig med hans egna luffande har han framför allt förmågan att se med den utanförståendes ögon. Personlig är dikten också därigenom att han varierar tankar som dyker upp också på annat håll. Hästar med sorgsna ögon har han känt för på annat håll: Dikten "Hästar" går tillbaka på filipstadska marknadsminnen. Blomman i boken beskrivs utförligare i "Guds vackra värld", också den med en start i barndomens värld. Känslan för snok och svala och allt levande finns på flera andra håll. Men i "Jag kunde ju vara..." finns också en värmländsk ton. För om han nu inte blev luffare i egentlig mening så blev han heller inte vad han hade kunnat bli om han trots allt motstånd inom sig hade gjort karriär i hemlandskapet. Då hade han just kunnat bli

präst. Farfadern var, som bekant, myndig präst i Färjelanda, och vi vet att sonsonen funderade mycket på att han blivit hans absoluta kontrast – det är ju det Ferlin skriver om i "Nyss" *(Barfotabarn)*. I dessa värmländska trakter kunde man ju också bli brukspatron men detta var också lika avlägset för den utanförstående även om han påmint om möjligheten i dikten. Den som står – eller går! – utanför kan dock ha starka känslor, och i det här fallet skall man lägga märke till att också känslorna beskrivs med temperaturer som har sin lokala förankring. Kalla fattighus fanns det säkert landet över, men det var nästan bara i Bergslagen som de låg bredvid masugnarna. Det är därifrån bilderna i denna bildfattiga lyrik hämtats!

Ferlin får aldrig idylliseras, men den frestelsen ligger alltid på lur när man placerar en dikt i ett landskap. Om och om igen bör man påminna sig om hur han värjer sig mot den snarfunna lyckan, som kan materialiseras i en röd stuga med vita knutar. Han kan som i dikten "Två gårdar" i den sista diktsamlingen gå mycket långt för att avsvärja sig lyckan i att ha ett torp på landet:

Två gårdar synte jag på min stråt:
Tomtebolycka och Själagråt.
Den första var målad himmelsblå,
fadd blev färgen att titta på.
Det skrällde av livslust och grammofon
därinnanför; jag gick därifrån
och kom till den andra stugans dörr.
Då föll det mej för att jag stått där förr.
Skyggt bultade jag – Med ett ljus av vax
kom en nattportier och öppnade strax.
Där frågades inte om mantalsort,
om namn och titel och annat stort.
Jag blev visad en bädd och jag somnade tryggt
från allt som är grällt och fult och styggt.
Stärkt vaknade jag till dag och sol
av en gök som gol.
Morgonen tycktes mej underbar,
min själ så genomskinlig och klar.

Men fuktig av gråt var mitt örngottsvar.

Det är inte nödvändigtvis Värmland som är i hans tankar, och detta gäller också om den korta dikten "Som ett ödehus" i samma sena samling:

Ditt öga är tomt som ett ödehus,
det tör bo någon där likväl:
Man kan skymta ett ängsligt fladdrande ljus
ibland. – Kan det vara din själ?

Men när själen här blir ett landskap med ödsliga förtecken ligger det ändå nära till hands att se de värmländska viddernas vilsenhet – som det ligger så nära till hands att beskriva med ord på V, den ferlinska bokstaven framför andra.

Kulturen, både i form av påträngande Tomtebolycka och ödsliga hus, blir för Ferlin minnesbilder som blir till mörka svenska bilder. Men naturen då? Den brukar inte minst för svenska lyriker vara en källa till glädje och vederkvickelse. Är det inte också så för denne mörke värmlänning? Skaldens naturupplevelse i koncentrat och med värmländska förtecken får man i dikten "Vilse" i Goggles:

Månen kommer och solen går,
drömmen förde dej vilse.
Drömmen från liljekonvaljeår
förde oss städse vilse.
Tistelstigar och kolnad mo
trampe du nu med trasad sko.
— Drömmen från liljekonvaljeår
förde dej vida vilse.

Dikten har en texthistoria: Genom ett manuskript till dikten får man veta att det är modern som Ferlin har i tankarna när han skriver denna dikt. Hon är den tilltalade och liljekonvaljen är en blomma som Ferlin förknippar med barndomen och Värmland. Liljekonvaljen – en blomma som förresten också skymtar förbi i dikten "Intervju": "– en liljekonvalje till mörkrets värld/som huvudgärd?" – leder förstås också tankarna till Fröding. Det framgår inte alldeles klart hur man ska fatta att den vårligt vita drömmen för vilse. Men just i det här sammanhanget kan man lägga märke till hur det vackra som drömts i hägnet av den vackra och giftiga blomman lett ut till ett tristare landskap, "Tistelstigar och kolnad mo". Det brända landskapet för tankarna till antingen mödosamt svedjebruk eller till skogsbrand, kanske till följd av en skenande mila. "Tistelstigar" får då stå för den oönskade växtlighet som först tar över dessa jordar där nöden signaleras av den trasiga

skon. Det är som om drömmen inne i det vänligt leende landskapet förbytts i den hårda nöden ute i skogen. Alla som sett det värmländska landskapet kan inte låta bli att förlägga dikten dit.

Närmare besett finns det alltså inte så lite av det ferlinska som knyter an till det värmländska landskapet ja, frågan blir kanske till slut hur långt ska man våga gå när man låter det värmländska bli en allmän förklaring till de ferlinska särdragen. Är det rentav så att vilsenheten och vemodet går tillbaka på dessa tunga och mörka skogar, myrar och vret? Är det inte just där "i den mörka skog" som Nils Ferlin låter sin ångest springa omkring?

Vilse jag sprang bland träden dem aldrig
en yxa slog,
hörde ångestens vita fågel i kärrig skog.
Det var långt före Abrahams offer och långt
innan Sara log.

Vilse jag sprang bland träden där
ödleögonen brann,
Nu går jag i stolta städer och halkar så gott
jag kan,
i stolta skrikiga städer som civiliserad man,

En hatt har jag köpt – och en krage,
och böcker har jag en gros.
Där står det om allt som jag fordom
– i skogen ej kunde förstå,
om himmelens blixt och dunder, om rötter
och blad och strå.

[- - -]

eller i "Maten var bra" i *Med många kulörta lyktor* där nattens ljus, månen får stå för tryggheten och hoppet i mörkret till skillnad från dagens stora ljus:

Envar som vilse i skogen gick
så mycket hjälp av det ljuset fick.

Och de som reste på stormigt hav
fick även lisa och hugn därav.

Så vilsamt var det och anspråkslöst!
och milt mot allt som var undanföst.

Det lilla ljuset var månens ljus,
det talte jag till i mitt fattighus.

Det talte jag till i min ensamhet
medan vindarna drog över myr och vret
Och vad störde det mej om jag ej fick svar
när mitt tarvliga rum som försilvrat var!

Utan att man ett ögonblick förfaller till idyllisering frestas man till att hemförskriva denna mörka diktning till Värmland. I denna möjligen värmländska natur är det i så fall några få drag som Nils Ferlin ständigt återkommer till. Fågelsången är det allra viktigaste för denne musikaliske diktare. När den plötsligt är borta kan han som i den sena dikten "Små vägar fick jag att sanda" *(Kejsarens papegoja)* drabbas av panik: "Det är något fel på min trädgård./Där hörs ingen fågelsång." Det är som om han föregrep Rachel Carsons *Tyst vår.*

Den skira och sköra fågelsången rymmer i sig livets mening – om det nu finns någon sådan. Nils Ferlin är inte riktigt säker på hur han vill ha det, som man till exempel kan se av den angränsande dikten i denna samling:

Fågelsången kring tingen
var kommer väl den ifrån?
Själv märkte jag kanske ingen
för bitterhet och för hån.

Själv märkte jag nästan ingen
men tror på dess kraft ändå.
Fågelsången kring tingen
har de blåögde hittat på.

Ändå kan denne dystre och hemlöse värmlänning inte låta bli att hoppas. På andra sidan finns ingenting annat än frid och vila men redan denna ro är en allvarlig frestelse för honom. Han kan längta dit men det finns något som håller honom tillbaka. Det är fågeln och det är björkarna, ytterst kanske ett stycke Värmland:

Inte ens en grå liten fågel
som sjunger på grönan kvist
det finns på den andra sidan
och det tycker jag nog blir trist.

Inte ens en grå liten fågel
och aldrig en björk som står vit –
Men den vackraste dagen som sommaren ger
har det hänt att jag längtat dit.

JENNY WESTERSTRÖM

Fyrtio år sedan Nils Ferlin gick ur tiden

Det var en lördag, tidigt på morgonen, den 21 oktober 1961 som Nils Johan Einar hade nått slutet på sin vandring "mot förgängelse och höst" och nu stod inför den "yttersta grinden".

Citaten är ur dikten *Men går jag över ängarna* från diktsamlingen Med många kulörta lyktor. Jag tonsatte dikten för några år sedan och har framförallt framfört den vid jordfästningar. Här publiceras nu för första gången i tryckt form noterna till denna tonsättning.

OVE ENGSTRÖM

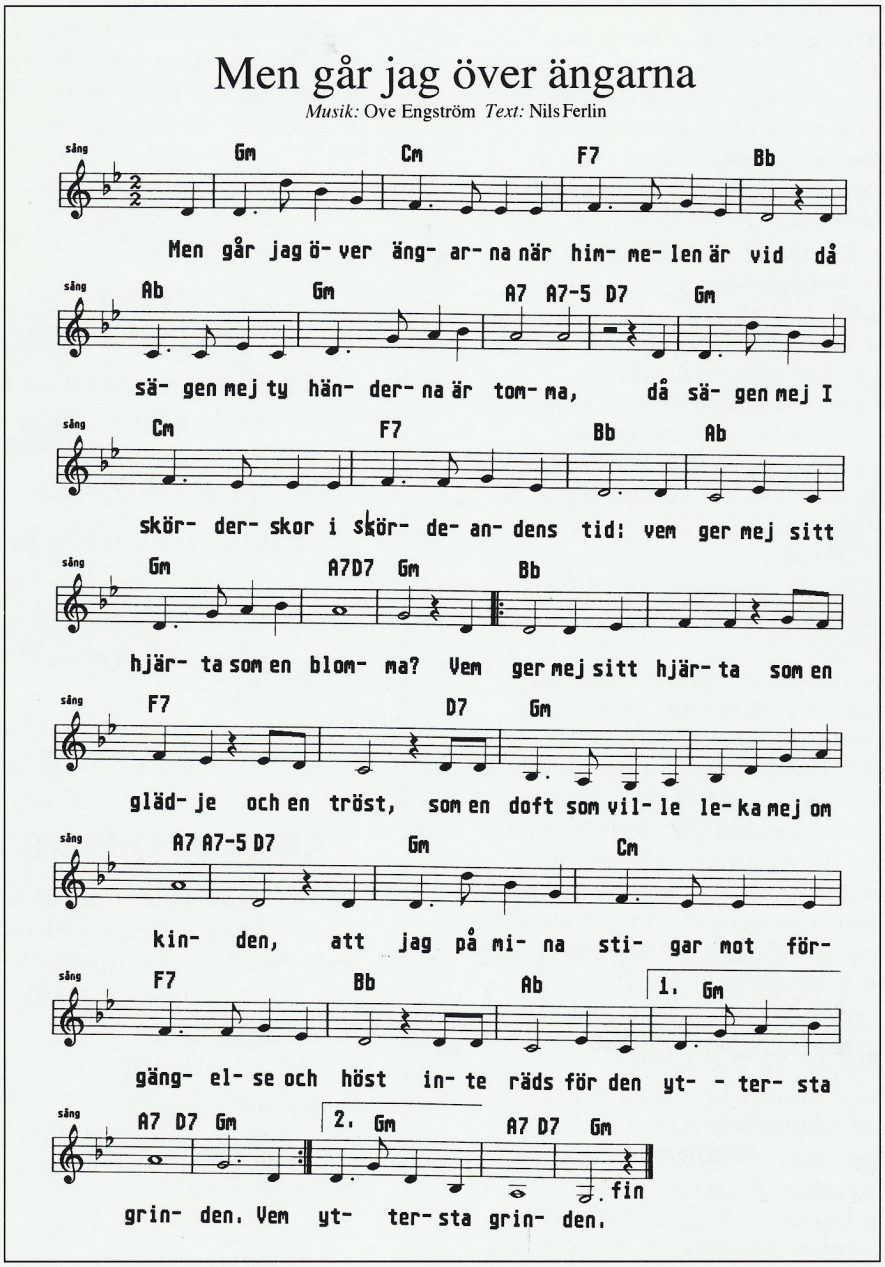

Nya medlemmar

Ulla Adwall, Ymsenvägen 5, 8 trp. 120 38 ÅRSTA
Erik Alkehed, Boställsgatan 5, 602 09 NORRKÖPING
Maria Aminoff, Lövskogsgatan 14, 413 20 GÖTEBORG
Lena Andersson Nises, Vasagatan 1, 784 32 BORLÄNGE
Loa Anderzon, Gös Eriks väg 165, 784 56 BORLÄNGE
Sture Arnesson, Kaptensvägen 26, 685 92 TORSBY
Stig Andersson, Vindbacken 15. 603 61 NORRKÖPING
Leif Björklund, Föllingebacken 19, 163 65 SPÅNGA
Gunvor Danielsson, Lugna Gatan 5, 784 67 BORLÄNGE
Göran Danielsson, Lugna Gatan 5, 784 67 BORLÄNGE
Kjell Danielsson, Lindesnäsgatan 1, 784 43 BORLÄNGE
Ulla Falk, Kråkövägen 24, 824 51 HUDIKSVALL
Lars Friman, Spikvägen 26, 126 38 HÄGERSTEN
Margareta Gereholt, Grindtorpsvägen 9, 5 trp. 183 32 TÄBY
Lars Gullberg, Tysslingevägen 44, 719 40 GARPHYTTAN
Alex Hansson, Livens Väg 1, 783 50 GUSTAFS
Thyra Hjärtström, Box 81, 980 62 JUNOSUANDO
Åsa Hofberg-Pettersson, Klara Norra Kyrkogata 20, 4 trp. 111 22 STOCKHOLM
Kjell Jakobson, S. Esplanaden 22, 387 32 BORGHOLM
Gunnar Larsson, Kedjehusvägen 6, 812 41 GÄSTRIKE-HAMMARBY
Kerstin Larsson, Leksandsvägen 11, 192 67 SOLLENTUNA
Torgny Lindberg, 4148 Skålbo, 820 40 JÄRVSÖ
Gullan Lindblad, Kvarnbergsgatan 27, 652 29 KARLSTAD
Lars Löfberg, Pl 2759 A, 760 10 BERGSHAMRA
Bernt Martinsson, Blästergatan 11 B, 784 35 BORLÄNGE
Jan Mattsson, Lenores Väg 6, 291 77 GÄRDS KÖPINGE
Elisabeth Mobäck Östergren, Ljuskärrsvägen 33, 133 31 SALTSJÖBADEN
Carina Nilsson, Klara Östra Kyrkogata 8 B, 111 52 STHLM
Barbro Hietala Nordlund, Torsångs Prästgård, 781 94 BORLÄNGE
Lennart Nyhlén, Anemongatan 15, 784 65 BORLÄNGE
Sten Ohlson, Norrbacka Åsätra, 184 91 ÅKERSBERGA
Vera Ralin, Kornvägen 10, 387 36 BORGHOLM
Thorborg Reinholdz, Lassavägen 30, 811 62 SANDVIKEN
Sture Sunneborn, Granlundavägen 9, 703 76 ÖREBRO
Inger Thunberg, Brantingsgatan 20, 3 trp. 115 35 STHLM
Birgir Thörngren, Holbergsgatan 100, 168 45 BROMMA
Torborg Westlund, Nybodagatan 10, 5 trp. 171 42 SOLNA
Git Westman, Karl Gustavsgatan 50, 411 31 GÖTEBORG
Karl-Owe Westman, Åbryvägen 25 A, 784 37 BORLÄNGE
Karin Widénius, Svalgången 5, 191 41 SOLLENTUNA
Stig Åkeson, Runslingan 6, 423 47 TORSLANDA

Nya ständiga medlemmar

Per-Erik Kjellberg, Solåkern 9, 781 94 BORLÄNGE
Svante Lockman, Källberga Torp, 747 91 ALUNDA
Per Nordenstrand, Johan Pers väg 5, 771 90 LUDVIKA
Göthe Reijo, Furugatan 63, 802 64 GÄVLE
Maud Stenberg, Tavastagatan 31, 118 24 STOCKHOLM
Marie Söderlund, Skarpnäcks Allé 8, 128 35 SKARPNÄCK

Observera!

Det inbetalningskort som medföljer även detta nummer av Poste Restante innebär inte att Du som redan betalt Din årsavgift ska göra det ännu en gång – vilket har hänt. Kortet är avsett för Dig som kanske glömt betala eller föredrar att betala under hösten – eller kanske det tidigare kortet har förkommit.

Du kan givetvis också använda det vid Din anmälan och inbetalning till middagen vid årsmötet fredagen den 11 maj 2001. Se sista sidan!

Medlem i

NILS FERLIN-SÄLLSKAPET

blir man genom att sätta in årsavgiften 150 kr
(*studerande och pensionärer* 100 kr)
på pg **35 21 55-6.**
Livstidsmedlem blir man för 1.500 kr.

Glöm inte att skriva namn och adress.
Skriv tydligt, texta, tack!

VAR GOD OBSERVERA

att alla meddelanden om ändringar av namn eller adress (skriv tydligt, texta, tack!) skickas direkt till Nils Ferlin-Sällskapets medlemssekreterare:

Annika Luttropp
Surbrunnsgatan 55, 8 tr
113 27 STOCKHOLM
☎ 08-32 99 84

VERKSAMHETSBERÄTTELSE FÖR ÅR 2000

Nils Ferlin-Sällskapets styrelse har efter årsmötet den 20 maj 2000 bestått av de ordinarie ledamöterna

Olof Ögren, ordförande
Tor Englund, skattmästare
Annika Luttropp, sekreterare
Jenny Westerström
Esse Jansson
Ove Engström
Marianne Moll
Sören Larsson

samt av suppleanterna

Karl Rikard Richardson
Monica Lilja
Jarl Magnusson

Redaktör för *Poste Restante* har Esse Jansson varit. Valnämnden utgörs av Eric Midfalk, sammankallande, Maj Brit Carlson och Elisabeth Jönsson.

Revisorer är Christer Knutsson och May Midfalk.

Styrelsen har under året haft fyra ordinarie sammanträden.

Årsmötet avhölls den 20 maj i Norrtälje – Roslagens huvudstad under stor uppslutning. I anslutning till årsmötet avtäcktes en Nils Ferlin staty utförd av framlidne smideskonstnären Konrad Nyström. Styrelsen känner stor glädje över tillkomsten av denna tredje Ferlinstaty och uttalar sitt varma tack till alla de som möjliggjort att Norrtälje har fått en "alldeles egen" Ferlin-staty.

Vid årsmötet avtackades också avgående ordföranden Jenny Westerström som mycket förtjänstfullt lett sällskapets "öden" under femton år.

Som vi rapporterat i Poste Restante invigdes en Ferlin-skylt, som ingår i "Det litterära Stockholm", i Klara den 1 oktober föregående år.

Vårt höstmöte avhölls den 9 november på Eriksbergs festvåning i Stockholm över ett hundra medlemmar samlades för att hylla årets pristagare Kristina Lugn som fick Ferlinpriset och Stefan Demert som erhöll vårt trubadurpris.

Mötet blev mycket lyckat och pristagarna "bjöd" på sig själva genom uppskattad recitation och sång.

Efter prisutdelning och uppträdande avåts den traditionella festmåltiden.

Styrelsen framför ett varmt tack för alla de gåvor som influtit under året och som hjälper till att stärka sällskapets ekonomi.

Av bredvidstående Balans- och Resultaträkningar framgår

att sällskapet har en sund ekonomi
att året visar ett litet men dock plus om 1 304 kronor.
att kassa- och bankbehållning uppgår till 225 000 kronor.

RESULTATRÄKNING	*2000*	*1999*
INTÄKTER		
Medlemsavgifter	73 240	73 395
Gåvor	33 725	41 796
Samkväm o Lotteri	40 833	39 654
Ferlintallrikar	500	
Ränteintäkter	7 028	7 346
SUMMA	155 326	162 191
KOSTNADER		
Poste Restante	64 465	62 881
Stipendier	40 000	45 000
Inköp statyer		4 500
Samkväm	40 409	38 208
Övrigt	9 148	6 129
	154 022	156 724
Årets överskott	1 304	5 467
SUMMA	155 326	162 191

BALANSRÄKNING	*2000*	*1999*
TILLGÅNGAR		
Kassa	44	44
Postgiro	70 807	86 312
Östgötabanken	154.155	138.131
C E Fondkonto	113 673	105 728
Summa TILLGÅNGAR	338 679	330.215
SKULDER		
Förutbet. medl.avg.	42 525	42 275
Nils Ferlin fonden	40 000	40 000
C Enström fonden	142 875	142 875
Ständ. medl. Fond	29 590	22 680
Summa SKULDER	254 990	247 830
EGET KAPITAL		
Kapitalkonto	82 385	76 918
Årets resultat	1 304	5 467
SUMMA SKULDER OCH EGET KAPITAL	**338 679**	**330 215**

REVISIONSBERÄTTELSE

Undertecknad, som utsetts att granska Nils Ferlin-Sällskapets räkenskaper för år 2000 får härmed avge följande revisionsberättelse.

Jag har granskat bokföringen, kontrollerat bank- och postgirosaldon samt bokslutshandlingar.

Beträffande den ekonomiska ställningen per 31 december 2000 hänvisas till balans- och resultaträkningarna, som visar ett överskott på 1 304 kronor.

Böckerna är förda med omsorg och revisionen har inte givit anledning till några anmärkningar.

Jag tillstyrker
att balans- och resultaträkningarna fastställs
att kassören och styrelsen beviljas ansvarsfrihet för den ekonomiska förvaltningen.

Stockholm i februari 2001
Christer Knutson

KALLELSE

Nils Ferlin-Sällskapets medlemmar hälsas varmt välkomna till

ÅRSMÖTE

Fredagen den 11 maj 2001 klockan 17.00

(OBS! dag och tid)!

Eriksbergs festvåning, Eriksbergsgatan 17 A

Vid "Ordenstrappan" på Karlavägen, gå uppför trappan och ta till vänster på Eriksbergsgatan. Sikta på den svarta grinden i muren!

På föredragningslistan står bland annat val av ordförande, samt nominering av kandidater till 2001 års Ferlin- och Trubadurpris.

Middagen serveras kl 18.00. På menyn står skaldjursgratinerad kungsflundrafilet, sockerärter, ris med vildris.
(OBS! Önskas vegetarisk mat måste detta anges på inbetalningskortet).
I kuvertpriset ingår smör & bröd, sallad, 33 cl lättöl/bordsvatten, kaffe, samt petit four.

Pris per kuvert 230 kronor

För den som önskar annan dryck finns vin (rött eller vitt) 25 kr/glas, folköl 15 kr/fl, starköl 20 kr/fl.

Anmälan sker genom insättning på Ferlin-Sällskapets postgironummer 35 21 55-6 och ska vara sällskapet tillhanda senast torsdagen den 3 maj 2001. Anmälan (åtföljd av inbetalning per postgiro) eller eventuella avbokningar kan även ske per telefon till skattmästare Tor Englund 08-580 174 69. (telefonsvarare). OBS! Glöm inte ange menyalternativ på talongen!

Väl mött till en minnesrik Ferlin-afton i goda poesivänners lag!

Styrelsen

Poste Restante Medlemstidning för Nils Ferlin-Sällskapet nr 1, 2001
Ordförande: Olof Ögren, Styrmansgatan 17, 4 tr, 114 54 STOCKHOLM. Tel 08-661 98 65
Sekreterare: Annika Luttropp, Surbrunnsgatan 55, 8 tr, 113 27 STOCKHOLM. Tel 08-32 99 84
Skattmästare: Tor Englund, Sunnanvindsgränd 79, 177 71 JÄRFÄLLA. Tel 08-580 174 69
Sällskapets postgirokonto: 35 21 55-6

Redaktör för **Poste Restante**: Esse Jansson, Länna Prästgård 6098, 761 93 NORRTÄLJE. Tel 0176-26 81 30
Tryck: Affärstryckeriet, Norrtälje.

ISSN 0345-9519